

W czwartym kwartale 2010 r. w ramach **dyżurów prawników i doradcy międzykulturowego** udzielono porad 121 osobom, w 179 sprawach. 94 sprawy dotyczyły osób w procedurze o nadanie statusu uchodźcy, 74 – osób, które uzyskały ochronę uzupełniającą, 11 – status uchodźcy. Porad udzielono 51 kobietom i 70 mężczyznom. Najwięcej klientów, którym udzielono porad pochodziło z Czeczenii – 71, udzielono także pomocy 7 osobom z Białorusi, po 4 osobom z Inguszetii, Nepalu, Pakistanu i Rosji, po 3 osobom z Dagestanu, Inguszetii i Iraku. W pozostałych sprawach pomoc została udzielona osobom pochodzącym z: Armenii, Burundi, Egiptu, Iranu, Kenii, Kamerunu, Kongo, Libii, Nigerii, Somalii, Sri Lanki, Sierra Leone, Syrii, Tadżykistanu, Tunezji i Ukrainy.

W ramach **Centrum Wolontariatu** odbyło się **147 wizyt lekarskich** w obecności tłumacza. Poza tym, wolontariusze towarzyszyli cudzoziemcom podczas załatwiania spraw w urzędach oraz spraw życia codziennego.

W IV kwartale swoje działanie kontynuowało **Centrum Informacyjne dla Cudzoziemców** zarówno w siedzibie Stowarzyszenia, jak i w Wydziale Spraw Cudzoziemców MUW. Punkt w siedzibie Wydziału obejmuje zarówno stanowisko pracowników Stowarzyszenia, jak i Punkt Informacyjny, w którym pracują urzędnicy Wydziału. W IV kwartale 560 osób skorzystało z pomocy prawników i doradców w Centrum Informacyjnym Stowarzyszenia Interwencji Prawnej (w biurze SIP oraz na stanowisku SIP w MUWie), zaś 533 osoby w Punkcie Informacyjnym Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego (w sumie 1093 osoby).

W ramach projektu „**Sąsiedzi czy intruzi – badania dyskryminacji cudzoziemców w Polsce**” zainicjowane zostały i kontynuowane były następujące sprawy:

- odmowy przyznania zasiłków rodzinnych. Naczelny Sąd Administracyjny, przy udziale przedstawiciela Stowarzyszenia rozpatrzył sprawę uznając racje Cudzoziemki zawarte w skardze kasacyjnej. Sąd stwierdził, że odmowa przyznania świadczeń rodzinnych osobie,

która nie jest w stanie bez własnej winy przedstawić dokumentu wymaganego przez rozporządzenie jest naruszeniem konstytucyjnej zasady równości wobec prawa. NSA dodał, że jest to przykład dyskryminacji pośredniej. Podjęto interwencję w podobnej sprawie, informując stanowisku NSA i o możliwości ubiegania się przez cudzoziemkę o świadczenia. Przekazano także kopię wyroku Ośrodkom Pomocy Społecznej, WCPR, PCPR-om oraz Wydziałom Spraw Społecznych i Zdrowia wszystkich dzielnic Warszawy.

- dyskryminacji i molestowania w miejscu pracy. Przedstawicielka Stowarzyszenia spotkała się z pełnomocnikiem jednego z cudzoziemców, a następnie odbyła się rozprawa, podczas której przesłuchany został jeden ze świadków. W drugiej sprawie wyznaczony został cudzoziemcowi pełnomocnik z urzędu, z którym zorganizowane zostanie spotkanie celem przygotowania się do rozprawy.

Analizie zostały poddane następujące akty prawne, publikacje i dokumenty:

„Raport krajowy 2010 o zatrudnieniu, etniczności i migrantach. Polska” opracowywany w ramach sieci tzw. SEN.

Ponadto:

Przedstawiciele Stowarzyszenia na zaproszenie Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka uczestniczyli w Warsztatach Krajowych w ramach unijnej *sieci ekspertów ds. społeczno-ekonomicznych w dziedzinie przeciwdziałania dyskryminacji* (tzw. SEN) ze względu na rasę i pochodzenie etniczne, religię i przekonania, wiek, niepełnosprawność, orientację seksualną, jak również ze względu na kilka przyczyn jednocześnie. Zgłoszone zostały uwagi do raportu przygotowywanego dla Komisji Europejskiej.

Przedstawiciele Stowarzyszenia wzięli także udział w 2-dniowym seminarium organizowanym w ramach projektu badań naukowych „*Institutionalne ścieżki rozpatrywania skarg osób dyskryminowanych. Analiza porównawcza Francja – Polska*”. Seminarium miało miejsce w Grenoble, we Francji.

Na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości zamieszczone zostały uwagi Stowarzyszenia do odpowiedzi Rządu RP na pytania wstępne Komitetu Praw Człowieka, w związku z obroną sprawozdania rządowego z realizacji postanowień Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, która odbyła się w październiku w Genewie. Uwagi zostały przekazane także przedstawicielowi organizacji pozarządowej uczestniczącej w posiedzeniu, celem zaprezentowania ich członkom Komitetu. Uwagi dotyczyły m.in. kwestii dyskryminacji. Komitet w swoich zaleceniach zwrócił uwagę na braki w projektowanym

prawie antydyskryminacyjnym i kwestie związane z cudzoziemcami. Zalecenia znalazły się na stronie internetowej Stowarzyszenia.

Odbyła się konferencja podsumowująca projekt „Sąsiedzi czy Intruzi”, podczas której przedstawiciele Stowarzyszenia zaprezentowali wyniki prowadzonych działań oraz publikację wydaną w ramach projektu. Przedstawione zostały m.in. wyniki pilotażowego badania dot. testów dyskryminacyjnych. Następnie przedstawicielka SIP wraz z badaczką z ISP wzięły udział w godzinnej audycji w radiu TOK FM rozmawiając o przeprowadzonych badaniach oraz możliwości wykorzystania wyników testów w sądzie.

Przedstawiciel Stowarzyszenia włączył się w prace nad pilotażowym programem m.st. Warszawy „Warszawa Różnorodna”, w ramach grupy roboczej ds. przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na rasę i pochodzenie etniczne. Odbyły się spotkania zespołu. Opracowany został słownik pojęć, przekazano materiały do wykorzystania w opracowaniu części dot. przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na rasę i pochodzenie etniczne.

W ramach współpracy z Pełnomocnikiem Prezydenta m.st. Warszawy ds. równego traktowania odbyły się spotkania organizacji pozarządowych – Komisja Dialogu Społecznego, w których uczestniczyła przedstawicielka Stowarzyszenia.

Przedstawiciele Stowarzyszenia wzięli także udział w seminarium roboczym podsumowującym projekt realizowany przez Helsińską Fundację Praw Człowieka „Hate crime victims’ assistance”, dot. kwestii przemocy na tle rasowym.

Poza tym, przedstawicielki Stowarzyszenia uczestniczyły w panelu dyskusyjnym w konferencji zorganizowanej przez Instytut Spraw Publicznych dot. bezdomności wśród uchodźców. Podczas prezentacji zasygnalizowano problem dyskryminacji cudzoziemców na rynku mieszkaniowym.

Kontynuowana była również współpraca w ramach Kolacji na Rzecz Równych Szans.

SIP włączył się w działania prowadzone przez MSWiA dot. opracowania tzw. mapy przestępstw z nienawiści. Opracowano i przekazano Ministerstwu listę przypadków monitorowanych przez Stowarzyszenie. Następnie przedstawiciele Stowarzyszenia wzięli udział w konferencji zorganizowanej przez MSWiA dot. opracowania tzw. mapy przestępstw z nienawiści.

Poza tym, przedstawicielka Stowarzyszenia przedstawiła na spotkaniu z pracownikami nowego ośrodka dla uchodźców na Targówku, lokalnymi urzędnikami, strażą miejską i policją prezentację dot. praw cudzoziemców w procedurze o nadanie statusu uchodźcy, podczas której m.in. zasygnalizowano problem dyskryminacji obywateli państw trzecich.

Ponadto, zaktualizowany został Poradnik Antydyskryminacyjny dostępny na stronie Stowarzyszenia.

W czwartym kwartale kontynuowaliśmy realizację III edycji projektu „**Szkoła wielokulturowa**” dofinansowanego ze środków m.st. Warszawy, w ramach którego asystent czeczeński 3 razy w tygodniu pełni dyżury w **SP 273 na warszawskich Bielanach**. Kontynuowaliśmy także realizację analogicznych działań w **Zespole Szkół w Coniewie**, gdzie asystent czeczeński dyżuruje 2 razy w tygodniu, w ramach projektu „**Wielokulturowe Mazowsze**” dofinansowanego ze środków Wojewody Mazowieckiego.

Spotkania/ Konferencje/Wydarzenia

4 października – przedstawiciel SIP wziął udział w seminarium "Sytuacja osób LGBT oraz migrantów i osób należących do mniejszości narodowych i etnicznych na rynku pracy" organizowanym przez Helsińską Fundację Praw Człowieka

8-9 października – przedstawiciele SIP wzięli udział w seminarium pt. "Politiques publiques et action des institutions publiques en matiere de lutte contre les discriminations. Experiences et pratiques" organizowanym przez Université de Grenoble we Francji.

8 października czeczeński asystent kulturowy zatrudniony przez SIP w Zespole Szkół w Coniewie wraz z asystentką międzykulturową wzięli czynny udział w seminarium „Imigranci w polskiej szkole. Wyzwania dla polskiej polityki migracyjnej i integracyjnej” zorganizowanym przez Międzynarodową Organizację ds. Migracji.

21 października – przedstawiciel SIP wziął udział w konferencji pt. "Mediacja - nowa droga rozwiązywania konfliktów" organizowanej przez Ministerstwo Sprawiedliwości i Rzecznika Praw Dziecka.

25 października – przedstawiciel SIP wziął udział w II Roboczej konferencji Koalicji na Rzecz Równych Szans organizowanej przez Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego.

28 października przedstawicielka SIP wzięła udział w seminarium „Dach nad głową” zorganizowanym przez Fundację Habitat for Humanity Poland, które odbyło się w budynku Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i dotyczyło sytuacji i finansowania mieszkalnictwa w Polsce. W czasie spotkania zaprezentowane zostały społeczne inicjatywy na rzecz mieszkalnictwa dla osób ubogich oraz pomysły nowych rozwiązań ustawodawczych.

28 października – prezes SIP wygłosił wystąpienie pt. "Czy Warszawa jest przygotowana instytucjonalnie na imigrację?" na konferencji pt. "Warszawiacy z Wietnamu i z zachodniej

granicy" organizowanej przez Instytut Psychologii PAN oraz Szkołę Wyższą Psychologii Społecznej.

2-3 listopada prawnik SIP wziął udział w międzynarodowej konferencji w Odessie *3rd Eastern - European Conference of NPM and Combating Ill-treatment*.

4 listopada przedstawicielki SIP wystąpiły z prezentacją pt. „Dostęp migrantów przymusowych do pomocy w sprawach mieszkaniowych” podczas seminarium zorganizowanego przez Instytut Spraw Publicznych podsumowującym pilotażowy projekt dotyczący zjawiska bezdomności wśród uchodźców.

15 listopada – przedstawicielka SIP spotkała się z przedstawicielami azerskich oraz tadżyckich organizacji pozarządowych działających na rzecz migrantów oraz kobiet, opowiadając im o sytuacji kobiet-migrantek w Polsce. Wizyta gości odbyła się w ramach programu realizowanego przez Fundację Centrum Promocji Kobiet finansowanego ze środków Fundacji im. Stefana Batorego “Globalization and Women’s rights: Azerbaijan – Poland”.

16 listopada przedstawiciele SIP wzięli udział w spotkaniu podsumowującym realizację projektu „Victims’ survey and information on hate crimes in Poland”, które odbyło się w siedzibie Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.

23 listopada – prezes SIP wziął udział w dyskusji panelowej pt. "Sieci organizacji pozarządowych w polityce społecznej" na konferencji "Wyzwania dla współczesnej polityki społecznej" organizowanej przez Instytut Polityki Społecznej Uniwersytetu Warszawskiego, Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej i Fundację Eberta.

26 listopada – przedstawiciel SIP wziął udział w seminarium pt. "Discrimination tests – methodology and its implementation" organizowanym przez Instytut Spraw Publicznych.

26 listopada – koordynatorka Centrum Wolontariatu wraz z asystentką międzykulturową i wolontariuszami zorganizowały wieczór czeczeński w klubie "Lokal Użytkowy" na warszawskiej Starówce. Odbyły się: degustacja czeczeńskich potraw, przygotowanych przez kobiety z ośrodka w Dębaku, będące w procedurze uchodźczej, pokaz tańca czeczeńskiego, prezentacja nt. kultury czeczeńskiej, pokaz filmów.

Przedstawicielka SIP została zaproszona przez Helsińską Fundację Praw Człowieka do udziału w projekcie edukacyjnym „Weź kurs na wielokulturowość”. W **listopadzie** odbyło się pierwsze spotkanie grupy ekspertów w ramach projektu.

30 listopada odbyła się konferencja podsumowująca projekt „Sąsiedzi czy Intruzi”, podczas której przedstawiciele Stowarzyszenia zaprezentowali wyniki prowadzonych działań oraz

publikację wydaną w ramach projektu. Przedstawione zostały m.in. wyniki pilotażowego badania dot. testów dyskryminacyjnych.

8 grudnia – prezes SIP wygłosił wystąpienie pt. "Wyzwania wobec polityki integracji cudzoziemców" na konferencji pt. "Mieszkania chronione – formą wspierania procesu integracji cudzoziemców" organizowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lublinie.

8-19 grudnia - organizacja zbiórki odzieży i zabawek dla osób z ośrodka dla uchodźców w Mosznej (koordynatorka Centrum Wolontariatu wraz z asystentką międzykulturową).

9-10 grudnia – przedstawicielka SIP wzięła udział w kolejnym seminarium w ramach międzynarodowego projektu HUMA Network koordynowanego przez Lekarzy Świata (Medecins du Monde France) mającego na celu poprawę dostępu do opieki medycznej cudzoziemców ubiegających się o ochronę międzynarodową lub przebywających nielegalnie na terytorium UE.

Stowarzyszenie złożyło opinię prawną w sprawie ekstradycyjnej Ahmada Zakajewa.

Szkolenia/Badania

W **IV kwartale** Prawnik SIP brał udział jako trener w projektach „Psychoedukacja i wiedza obywatelska” oraz „Psychoedukacja drogą do integracji II” realizowanych przez SIP na zlecenie Instytutu Spraw Publicznych. Przeprowadził serię szkoleń z zakresu prawa uchodźczego w ośrodkach dla uchodźców.

Prawnik SIP przeprowadził ankiety wśród bezdomnych uchodźców w ramach projektu pilotażowego dotyczącego zjawiska bezdomności wśród uchodźców realizowanego przez Instytut Spraw Publicznych na zlecenie Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców w Polsce (UNHCR).

W dniach **15-17 października** koordynatorka Centrum Wolontariatu Sekcji ds. Cudzoziemców wzięła udział jako tłumaczka w szkoleniach organizowanych przez Fundację MaMa w ramach projektu WCPR „Integracja dla samodzielności” dla czecheńskich mam.

W **październiku** zakończyły się badania terenowe wśród cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy oraz wśród nieudokumentowanych migrantów w zakresie dostępu do opieki medycznej w praktyce w ramach międzynarodowego projektu **HUMA Network** koordynowanego przez Medecins du Monde France. W listopadzie i grudniu trwały prace nad raportem z badań, który będzie gotowy w początkach stycznia 2011.

Ponato, w **listopadzie** prawnik SIP przeprowadził 4 szkolenia nt. problematyki uchodźczej dla nauczycieli warszawskich szkół w ramach projektu Biura Edukacji m.st.Warszawy *Comenius Regio*.

Prawnicy SIP przeprowadzili serię szkoleń dla studentów polskich uczelni nt. PRAWA I OBOWIĄZKI POKRZYWDZONYCH I ŚWIADKÓW W POSTĘPOWANIU SĄDOWYM organizowane we współpracy z firmą PSDB na zlecenie Ministerstwa Sprawiedliwości (projekt zakończył się w grudniu).

Publikacje

1. Raport autorstwa Witolda Klauza (wspólnie z Agnieszką Mikulską i Dorotą Hall z HFPC) na temat implementacji w polskim prawie Decyzji Ramowej Rady 2008/913/WSiSW w sprawie zwalczania pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii za pomocą środków prawnokarnych - na zlecenie Agencji Praw Podstawowych UE.
2. *Sąsiedzi czy intruzi? O dyskryminacji cudzoziemców w Polsce*, red. Witold Klaus, Warszawa, SIP 2010, (autorzy SIP: Katarzyna Wencel, Witold Klaus).
3. Dwie recenzje wydawnicze Witolda Klauza dla Instytutu Spraw Publicznych:
  - J. Frelak (red.), *Strategie przetrwania*, Wydawnictwo Instytutu Spraw Publicznych, Warszawa 2010 (w druku)
  - J. Frelak (red.), *Polskie Forum Integracyjne*, Wydawnictwo Instytutu Spraw Publicznych, Warszawa 2011 (w druku)

Media

Rok 2010 został przez Komisję Europejską ogłoszony Europejskim Rokiem Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym. W ramach jego obchodów pokazywane są różne inicjatywy pomagające w wyjściu z sytuacji ubóstwa i przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu. Spośród wielu polskich organizacji pozarządowych działania Stowarzyszenia Interwencji Prawnej zostały wybrane przez Komisję Europejską do pokazania jako dobra praktyka w tym względzie.

Poniżej link do filmu na ten temat:

<http://www.tvlink.org/povertyineurope/mediadetails.php?key=105c895a9c2ee542856d&title=Besik+-+Poland&titleleft=Your%20country>

14.09 – wypowiedź prezesa SIP dla „Przekroju” nt. handlu dziećmi i zmian w kodeksie karnym dotyczącym handlu ludźmi.

16.11 – wypowiedź prezesa SIP dla „Polsat News” nt. regulacji prawnych dotyczących przestępstw na tle rasistowskim.

30.11 – Przedstawicielka SIP wraz z badaczką z ISP wzięły udział w godzinnej audycji w radiu TOK FM rozmawiając o przeprowadzonych badaniach dot. testów dyskryminacyjnych oraz możliwości wykorzystania wyników testów w sądzie.

19.12 – wypowiedź prezesa SIP dla „TVP INFO” nt. integracji cudzoziemców w kontekście przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.